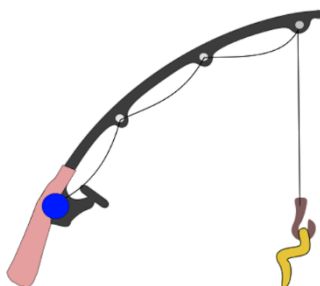

*Дидактичний матеріал для виявлення стану сформованості
монологічного мовлення (методика В. П. Глухова)*

Складання речень за окремими ситуатійними картинками

*Складання речень за трьома предметними картинками,
пов'язаними за змістом*

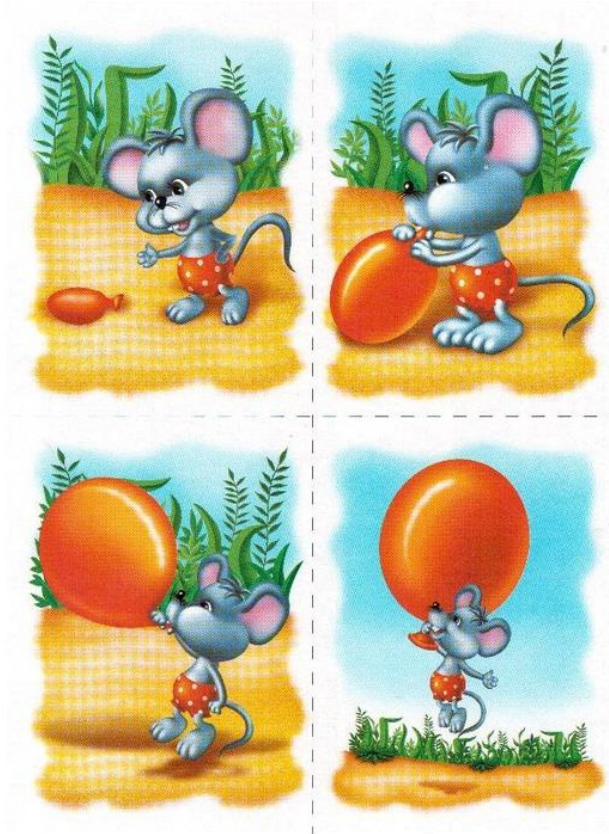

Складання розповіді за серією сюжетних картинок

Складання розповіді за серією сюжетних картинок

Повітряна кулька.

Запитання:

Хто і де втратив повітряну кульку?

Хто знайшов кульку на поле?

Який був мишеня і як його звали?

Чим мишеня займався на поле?

Що мишеня став робити з кулькою?

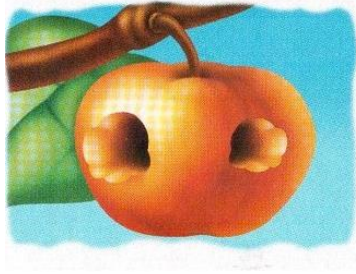
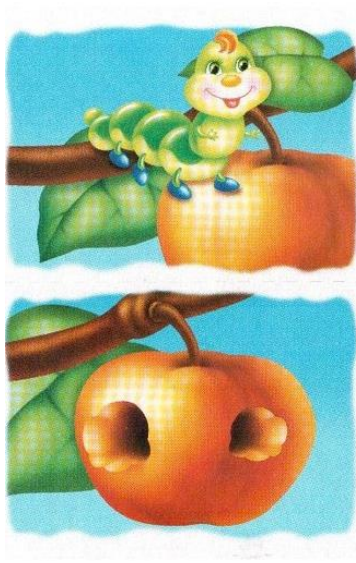
Чим закінчилася гра з кулькою?

Зразок розповіді.

Дівчата рвали в поле волошки і втратили повітряну кульку. Маленьке мишеня Митька бігав по полю. Він шукав солодкі зернята вівса, але замість них в траві знайшов повітряну кульку. Митька став надувати кульку. Він дмухав, дмухав, а кулька ставала все більше і більше, поки не перетворилася на величезну червону кулю. Подув вітерець, підхопив Митьку з кулькою і поніс над полем.

Будиночок для гусениці.

Запитання:

Про кого будемо складати розповідь?

Розкажи, яка була гусинь і як її звали?

Чим гусениця займалася влітку?

Куди одного разу заповзла гусениця?

Що там побачила?

Що гусениця зробила з яблуком?

Чому гусениця вирішила залишитися в яблуці?

Що гусениця змайструвала в своєму новому житлі?

Зразок розповіді.

Жила - поживала молода, зелена гусениця. Звали її Настя. Добре їй жилося влітку: лазила по деревах, ласувала листочками, ніжилася під сонечком. Ось тільки вдома у гусениці не було і вона мріяла його знайти. Один раз гусениця заповзла на яблуню. Побачила червоне велике яблуко і почала його гризти. Яблуко було таке смачне, що гусениця не помітила, як прогризла його наскрізь. Гусениця Настя вирішила залишитися жити в яблуці. Їй там було тепло і затишно. Скоро гусениця змайструвала в своєму житлі віконце і дверцята. Вийшов чудовий будиночок

Як мишеня паркан фарбував.

Запитання:

Придумай кличку мишеняти, про який будеш розповідати в оповіданні.

Чим вирішив зайнятися у вихідний день мишеня?

Що мишеня купив в магазині?

Розкажи, якого кольору була фарба у відрах.

Якою фарбою мишеня став фарбувати паркан?

Фарбами якого кольору мишеня намалював на паркані квіти і листочки?

Зразок розповіді.

У вихідний день мишеня Прошка вирішив пофарбувати паркан біля свого будиночка. Вранці Прошка сховався в магазин і купив в магазині три відра з фарбою. Відкрив і побачив: в одному відрі - червона фарба, в іншому - помаранчева, а в третьому відрі зелена фарба. Мишеня Прошка взяв пензлик і став фарбувати паркан помаранчевою фарбою. Коли паркан був пофарбований, мишеня вмочив пензлик в червону фарбу і намалював квіти. Зеленою фарбою Прошка намалював листочки. Коли робота була виконана, до мишеняти в гості прийшли друзі, щоб подивитися на новий паркан.

Винахідливий мишеня.

Запитання:

Придумай ім'я дівчинці, клички кішці, мишеняти.

Розкажи, хто жив в будинку у дівчинки.

Що дівчинка налила в котячу миску?

Що зробила кішка?

Звідки вибіг мишеня і що побачив в котячої мисці?

Що зробив мишеня, щоб напиться молока?

Чому здивувалася кішка, коли прокинулася?

Зразок розповіді.

Наташа налила кішці Вишеньці в миску молока. Кішка трохи полакала молока, поклала вушка на подушку і заснула. В цей час з-за шафи вибіг мишеня Тишка. Він озирнувся і побачив в котячої мисці молоко. Мишеня захотів молока. Він заліз на стілець і витягнув з коробки довгу макаронину. Мишеня Тишка тихенько підкрався до мисці, опустил макаронину в молоко і випив його. Кішка Вишенька почула шум, схопилася і побачила порожню миску. Кішка здивувалася, а мишеня втік назад за шафу.

Конспекти занять

Тема. Казка. Бесіда за казкою.

Мета: поглибити знання учнів про казку як вид усної народної творчості; формувати навички свідомого виразного читання, особистісного спілкування і спілкування в групах; удосконалювати вміння характеризувати дійових осіб, читати за особами, визначати головну думку казки; розвивати пам'ять, увагу, уміння висловлювати оцінні судження, збагачувати активний словниковий запас учнів; виховувати інтерес до читання, бережливе ставлення до тварин.

Обладнання: виставка книг, ілюстрацій до казок, маски звірів, загадки, кросворд.

Хід уроку.

I. Організаційний момент.

Дзвоник пролунав веселий, дружно всіх він кличе в клас.

І цікаве на уроці пропоную я для вас.

II. Основна частина.

1. Уточнення знань про казку.

Педагог пропонує дітям вирушити до чудової країни. Назву цієї країни допоможе дізнатися кросворд (казка).

«Мозкова атака»:

- Що таке казка? - Як казка прийшла до нас? - Які є казки?

Казка – це розповідний народнопоетичний або писемно-літературний твір про вигадані події та вигаданих осіб, іноді за участю фантастичних сил. Казка – дивний і мудрий порадник. Це вона дає перше уявлення про добро і зло, правду і неправду, чесність, справедливість. Рослини і тварини в казках уміють розмовляти і робити все те, що і люди. У них трапляються чарівні пригоди, живуть незвичайні речі, діють чаклуни і чародії. Казка народилась у сиву давнину. Бабусі розповідали своїм онукам казки, які колись почули в дитинстві. Онуки підростили, стали дорослими і розповіли ці казки вже своїм дітям та онукам. Ці казки виникли

раніше, ніж люди навчилися писати. Тому їх не записували, а переказували один одному. При переказуванні ці казки змінювались. Їх автори забувалися за давністю. Казка ставала народною. Так з'явилися і живуть серед нас народні казки. Крім народних казок є ще й літературні, авторські казки, створені письменниками.

«Інтерв'ю»:

- А ви любите казки? - Чим вони вам подобаються? - Яка твоя улюблена казка? - Хто твій улюблений герой?

2. Читання та обговорення казок.

Робота над казкою «Вухатий сміливець».

Читання казки вчителем.

Словникова робота (відважно, вловлюють, боягуз, найслабкіші, причаївся, удвічі).

Бесіда за змістом казки (Як зайці захищаються від ворогів? Хто є найстрашнішим ворогом для зайця? Як мчить заєць? Які в нього задні лапи? Як заєць бачить? Як його називають? Яка головна думка казки?)

Розгляд ілюстрацій до казки.

Розминка (Назви тварин пишуться на чистому папері та пришпилюються по периметру класної кімнати (лисичка, зайчик, півень, ведмідь). Діти вибирають тварину, яка найбільше відповідає їх типу, характеру і збираються біля свого листка.

Кожна група пише на ньому характерні риси, які пов'язують їх з обраною твариною. Потім пояснюють свої думки, свій вибір.)

Робота над казкою «Зайчикові хатинка».

Читання казки вчителем.

Словникова робота (крижана, захлюпав, водою стекла, клишоногий, гірко плаче, рюмсає, вухань, красень).

Читання казки учнями самостійно.

Робота в групах: 1 група – скласти порівняльну характеристику лисиці і зайця;

2 група – скласти порівняльну характеристику ведмедя і півня;

3 група – дати відповіді на запитання.

III. Підсумок уроку. Рефлексія.

Тема. Інсценізація казки «Рукавичка».

Мета: вчити виділяти в тексті дійових осіб, спостерігати за структурою і сюжетом казки; розвивати навички читання тексту в особах, правильного інтонування речень; розвивати зв'язне мовлення, логічне мислення, творчі здібності; формувати уміння переказувати казку; виховувати любов до природи та друзів наших менших.

Обладнання: маски до казки «Рукавичка», стилізоване зображення рукавички, картки, ілюстрації, малюнки, запис казки, ляльки.

Хід уроку:

I. Організаційний момент.

Ви давно знаєте її і любите. Вона приходить до вас з маминих чи бабусиних вуст, з гарної книжки, з екрану. Вона веде вас у світ незвичайний і дивовижний. Реальність і вигадка поєднуються в ній, зачаровуючи вас назавжди красою рідного слова. Так це казка, без якої неможливе життя. Сьогодні у гості до нас прийде одна ще одна казка. Але ви повинні її впізнати.

Загадка.

Що за хатка на узліссі?

Вся ворухиться, дрижить? Де не взявся – кабан біжить.

Тут і вовк іде й ведмідь, Й кожен в казці хоче жити.

Так вже тісно їм усім – Ось-ось-ось порветься дім,

Що за дім такий лежить, І ворухиться й дрижить?

(Рукавичка)

II. Основна частина.

1. Слухання казки «Рукавичка» в записі.
2. Питально-відповідна вправа за змістом казки.
3. Словникова робота (шкряботушка, біжить, скрекотушка, де не взявся, побігайчик, вилазить, сестричка, суне, братик, влізла, іклан, плигає, набрідь,

прибіг): прочитати слова, правильно наголошуючи; пояснити, чому так звуть звірят.

4. Повторне читання казки.

5. Бесіда: чи в повному об'ємі казка у підручнику; якої частини немає.

6. Аналіз казки з елементами вибіркового читання:

- прочитати за порядком назви тваринок, що оселились в рукавичці;
- кого звірі вже не хотіли впускати? Чому?;
- скільки тварин поселилось у рукавичці?

7. Гра «Посели у рукавичку». Для гри потрібен малюнок рукавички, в яку можна покласти карточки із написаними першими складами назв тварин.

Завдання:

- вибрати карточки в такому порядку, як у казці;
- відгадати тварину за першим складом (як у казці називають тварину і яку дію вона виконує);
- чому у мене залишилась карточка? Хто тут заховався? Чи можемо поселити у рукавичку собачку? Чому?

8. Розвиток словесної творчості.

Завдання:

- прочитати початок казки; Як по іншому починаються казки?;
- переробити початок;
- добрати слова, близькі за значенням до слів іде, біжить, лихо.

9. Інсценізація фрагментів казки учнями.

10. Розвиток творчих здібностей.

Завдання:

- придумати варіанти продовження казки;
- як закінчуються казки;
- яку з цих кінцівок ви б підібрали до нашої казки;
- змінити кінцівку казки «Рукавичка»

11. Робота в зошитах.

III. Підсумок уроку. Рефлексія.

Домашнє завдання: читати казку, переказати, намалювати улюбленого героя казки або виготовити маску.